

7/24142

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Sayı : 84832410-610-[7/24142] -781

45797

1 Temmuz 2013

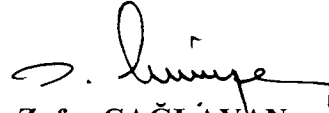
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07/06/2013 tarihli ve 43452547-120.07-127539 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Mersin Milletvekili Sayın Ali ÖZ tarafından verilen 7/24142 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK:

Cevap yazısı (4 sayfa)

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Mersin Milletvekili Sayın Ali ÖZ tarafından verilen 7/24142 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar:

Sorular :

Ortadoğu'da ticaret anlamında ilişkilerimizin arttığı ve Türk iş adamlarının yoğun faaliyet gösterdiği sektörlerde Arap Baharı ile bir duraklama olmuştur.

Bu bağlamda;

- 1- Arap Baharı isyanlarının yaşandığı ülkelerde, Türk yatırımcıların şirket sayısındaki değişim nasıl olmuştur?
- 2- Zarar gören şirketlerimizin, zararı ne kadardır?
- 3- Arap Baharı isyanıyla başlayan, bu ülkelere yeni girişimlerde bulunan iş adamı sayısı ne kadardır ve hangi sektörlerde yatırım yapmışlardır?

Cevaplar:

Firmalarımızın Suriye'de işlemleri nedeniyle yaşadıkları mağduriyetlerin azaltılabilmesi yönünde Bakanlığımız koordinasyonunda gerçekleştirilen çalışmalar aşağıda özetlenmektedir:

- Firmalarımızın karşılaştığı sorunları ve uğradıkları zararları tespit etmek üzere Bakanlığımız bünyesinde 15 Kasım 2011 tarihinde Suriye İzleme Masası kurulmuş olup firmalardan gelen bilgiler doğrultusunda firma sorunları İzleme Masası tarafından yakından takip edilmektedir.

- Suriye Ortadoğu ülkeleri ile ticaret yapan pek çok ihracatçı ve nakliyecisi firmamız için önemli bir transit geçiş ülkesidir. İhracatçı firmalarımızın yaşadığı mağduriyetin azaltılabilmesi adına Bakanlığımız tarafından yürütülen alternatif güzergahlar çalışması sonucunda, Mısır ve Lübnan alternatif güzergahları tesis edilmiş bulunmaktadır.

- Suriye'deki olaylar nedeniyle zarara uğramış firmalarımızın tahakkuk aşamasındaki vergi borçları ile 6111 sayılı Kanun kapsamında geçmişten gelen vergi borçlarının mücbir sebep çerçevesinde ertelenmesi imkânı Bakanlığımızca yapılan koordinasyon neticesinde sağlanmıştır.

- Suriye'de faaliyette bulunan işverenlerimizin bu ülkedeki işyerlerinden kaynaklanan SGK prim borçları ile aynı işverenlerimizin Türkiye'de bulunan diğer işyerlerinden kaynaklanan SGK prim borçlarının mücbir sebep çerçevesinde ertelenmesi imkânı getirilmiştir.

- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi (YDMHKK) Programı kapsamında, Suriye'de iş yapan müteahhitlik firmalarının yanı sıra, Suriye'de yerleşik ulusal ve/veya uluslar arası işverenlerden iş almış taşeron firmalar ile müşavirlik firmalarına da, 25 milyon ABD Dolarına kadar 1,5 yıl geri ödemesiz olmak üzere, 3 yıl vadeli TL ve döviz kredisi kullanma imkânı getirilmiştir. Ayrıca, YDMHKK Programında firmalardan talep edilen banka teminat mektubu tutarlarında 24/04/2012 tarihinden itibaren indirimle gidilmiştir. Söz konusu değişikliğin, Suriye'deki alacakları için köprü finansmanına başvuracak müteahhitlik firmalarına gerekli teminat mektubunun temininde kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

- Suriye'ye ihracat taahhüdüyle kullanılmış, halen kredi riski açık kısa vadeli ihracat kredileri (Reeskont Kredisi hariç) ile Suriye'ye yapılan uluslararası taşımacılık hizmetleriyle taahhütleri kapatılacak halen riski açık Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredilerinin gelecek vadelerinin, talep edilmesi halinde, teşvik mevzuatında öngörülen sürelerle bağlı kalmak üzere uzatılmasına imkân sağlanmıştır.

- “Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 21 Eylül 2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Getirilen düzenleme ile firmalarımız Suriye ile ilgili olarak almış oldukları kredileri çok daha uygun koşullarda yapılandırabileceklerdir. Ayrıca, yeniden yapılandırma kapsamında ilave kredi kullanılması halinde bu krediler için özel karşılık ayrılması da bankaların ihtiyarına bırakılmıştır.

Mısır Devrimi sonrası ülkenin yeniden yapılandırılması çabalarına destek olmak amacı ile Hükümetimiz tarafından 1 milyar doları alt yapı ve üst yapı proje desteklerinden 1 milyar doları da ihracat kredisinden oluşmak üzere toplam 2 milyar dolarlık bir finansman paketi oluşturulmuştur. Mısır tarafına sağlanan söz konusu proje ve ihracat kredi destekleri için Mısırlı yetkililerce belirlenen Türk firmalarından mal ve hizmet alımı yapılmakta ve ilgili firmalarımız söz konusu destek ve kredilerden faydalandırılmaktadır.

Libya’da yaşanan gelişmeler çerçevesinde, Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülen çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- Libya İzleme Masası Kurulması: 20 Şubat 2011 tarihinde Bakanlığımız bünyesinde “Libya İzleme Masası” oluşturulmuş olup vatandaşlarımızın başvuruları doğrultusunda Libya krizine ilişkin çalışmalara devam edilmektedir.

- Çalışma Grupları

2012 Nisan ayında, Libya Planlama Bakanlığı tarafından Libya’nın yeniden yapılandırılma sürecinde, “Adalet ve İnsan Hakları”, “Sağlık ve Çevre”, “Altyapı ve Yeniden İnşa”, “Ekonomik İyileştirme”, “Kapasite Geliştirme” ve “Eğitim ve Bilimsel Araştırma” adı altında oluşturulan altı adet Sektörel Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

Diğer ülkelerin yanı sıra, ülkemizden de söz konusu Çalışma Gruplarının çalışmalarına katılım sağlamak üzere teknik uzman talep edilmiş olup Bakanlığımız koordinasyonunda İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye Elektrik İletim A.Ş., TOKİ, Kalkınma Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı’ndan temsilciler belirlenerek Libya makamlarına iletilmiştir. Sağlık ve Çevre Grubu şu ana kadar iki defa toplanmış ve sağlık konusunda Türkiye ile Libya arasında muhtemel işbirliği alanlarının tespitine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

- Zarar ve Alacak Tespiti: Firmalarımız tarafından Bakanlığımıza ulaştırılan “Durum Tespit Form”ları ve başvurular ile Libya’da zarara uğrayan müteahhitlik, ihracatçı ve yatırımcı firmalarımızın zarar ve alacakları kayıt altına alınmıştır.

- Mücbir Sebep Hali: Libya’daki olaylar nedeniyle zarara uğramış firmalarımızın durumu, Vergi Usul Kanunu’nun 13 üncü maddesi çerçevesinde “mücbir sebep” kapsamına alınmıştır. Aynı Kanun’un 15 inci maddesine göre, mücbir sebep hali ortadan kalkıncaya kadar vergi yasaları açısından mağdur olan firmalarımızın vergi ödeme süreleri durdurulmuştur.

- Kısa Çalışma ve İşsizlik Sigortası Ödeneği (Türkiye’de sigortası ödenen 8092 işçi için): Libya’da yaşanan olaylar sonrasında işsiz kalan vatandaşlarımız için, iş akitleri bulunması ve iş akdi bulunan firma tarafından başvuru yapılması halinde, prim ödeme günü esas alınmak suretiyle, kısa çalışma ödeneği verilmesi kararlaştırılmıştır.

İşçinin firma ile hizmet akdi kesildiği takdirde ve işverenin rızası halinde, İşsizlik Sigortasından faydalanmalarına imkân tanınmaktadır.

- SGK Primlerinin Ertelenmesi: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 91 inci maddesi uyarınca, Libya'da meydana gelen olayların "Afet Durumu" şeklinde değerlendirilerek, işverenlerin prim borçlarının olayın meydana geldiği tarihten itibaren bir (1) yıla kadar ertelenmesi sağlanmıştır.

- Geri Gelen Eşya: Firmalarımız tarafından sevk edilen/nihai alıcıya teslim edilemeyen mallar için Gümrük Kanunu Geri Gelen Eşya Mevzuatı çerçevesinde, malların geri gelmesine ve belli bir ücret karşılığında serbest bölgelerde depolanmasına imkân sağlanmıştır.

- Eximbank Kredileri: Eximbank nezdinde yürütülen "Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredi" programından, taşeron firmaların da faydalanmasına imkân sağlanmış, 01 Eylül 2010 tarihinden itibaren tahakkuk etmiş hakediş belgelerinin Türkçe tercümelerinin tevsikine istinaden, iki yıla kadar vadeli TL kredi kullandırılmasına olanak tanınmıştır.

Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin Geçici 5 inci maddesi çerçevesinde; Eximbank'ın Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi kapsamında Libya'daki projelerine yönelik olarak riski bulunan firmaların talep etmeleri halinde, söz konusu kredilere ilişkin anapara tutarlarının 1'er yıl ertelenmesi sağlanmıştır.

- BDDK Kararı: BDDK tarafından 09/04/2011 tarihli ve 27900 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" çerçevesinde, firmalarımıza Libya'daki faaliyetleri ile ilgili olarak kullandırılan kredilerin yeniden yapılandırılmasına imkân tanınmıştır.

Ayrıca, BDDK tarafından 18/06/2011 tarihli ve 27968 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Finansal Kiralama, Faktöring ve Finansman Şirketlerince Alacakları İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" ile finansman şirketleri Mart, Haziran, Eylül ve Aralık dönemleri itibarıyla konut ve taşıt kredisi dışındaki tüketici kredileri için tutarının %4'ü oranında; anapara, faiz veya her ikisinin tahsilinde 30 günden fazla ancak 90 günden az gecikme olan bu nitelikteki krediler için kredi tutarının %8'i oranında genel karşılık ayrılacağı hususları eklenmiştir.

- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (YKTK): Libya tarafından daha önce onaylanan YKTK Anlaşması 05/04/2011 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda onaylanmış ve 09/04/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 2 Temmuz 2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2011/1898 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihi 22 Nisan 2011 olarak tespit edilmiştir. Bu Anlaşma çerçevesinde, Libya Hükümeti'nin Libya'lı yatırımcılar ya da üçüncü ülke yatırımcılarının zararlarını gidermeye yönelik olarak alacağı her türlü önlemden Türk yatırımcılarının da aynı şekilde ve aynı ölçüde faydalanması garanti altına alınmaktadır.

- Libya Makamlarına Nota: Libya'da faaliyetleri olan Türk firmalarının, 2011 yılı Şubat ayından bu yana ülkede yaşanan ve mücbir sebep olarak nitelendirilebilecek olaylar ve fiili imkânsızlıklar nedeniyle, işveren konumundaki Libya resmi kurum ve kuruluşlarına verdikleri taahhütleri yerine getirmeleri mümkün bulunmamaktadır. Bu çerçevede, Libya'da firmalarımızın faaliyetlerini sürdürmelerini mümkün kılacak güvenlik ortamının hâlihazırda mevcut olmaması sebebiyle üstlendikleri projelerden ve imzaladıkları sözleşmelerden doğan haklarını kaybetmemeleri; keza firmalarımızın Libya işveren idarelerine vermiş oldukları teminat mektuplarının haksız yere nakde çevrilmesinin önlenmesi ve Libya bankalarındaki

mevduatlarının güvence altına alınmasını teminen T.C. Trablus Büyükelçiliğimiz aracılığıyla 27 Mart 2011 tarihli ve 424.60/2011/Trablus BE/4111 sayılı ve 05 Nisan 2011 tarihli ve 110.6/2011/Trablus BE/4664 sayılı Notalarla ilgili Libya makamları nezdinde gerekli girişimler yapılmıştır.

- Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1970 ve 1973 sayılı Kararları çerçevesinde yayınlanan 2011/2001 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ve BMGK'nın 2009 sayılı Kararı ile Yaptırım Komitesi'nin 16 Aralık 2011 tarihli Kararı çerçevesinde yayımlanan 2012/2727 sayılı BKK;

1970 ve 1973 sayılı BM Kararlarının AB ve ABD'de olduğu gibi içselleştirilmesinin işleri daha kolay hale getireceğinin değerlendirilmesi üzerine, 2011/2001 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile BM Kararları ülke içi mevzuata uyarlanmıştır.

Libya'da savaşın sona ermesi ve Geçiş Hükümeti'nin kurulması üzerine bu ülkeye yönelik yaptırımları büyük ölçüde ortadan kaldıran 2009 sayılı BMGK Kararı ile Yaptırımlar Komitesinin 16 Aralık 2011 tarihinde aldığı Libya Merkez Bankası ve Libya Dış Bankası varlıkları üzerindeki tedbirlerin kaldırılmasına ilişkin Karar çerçevesinde 2011/2001 sayılı BKK'da değişiklik yapan 2012/2727 sayılı BKK yürürlüğe konulmuş; adı geçen Kuruluşların ülkemizdeki varlıkları serbest bırakılmıştır.

Tunus'ta yaşanan devrim sonrası ülkenin yeniden yapılandırılması çabalarına destek olmak amacı ile Hükümetimiz tarafından 50 milyon doları alt yapı ve üst yapı proje hibelerinden 200 milyon doları da ihracat kredisinden oluşmak üzere toplam 250 milyon dolarlık bir finansman paketi oluşturulmuştur. Tunus tarafına sağlanan söz konusu hibe ve ihracat kredi destekleri için Tunuslu yetkililerce belirlenen Türk firmalarından mal ve hizmet alımı yapılmakta ve ilgili firmalarımız söz konusu destek ve kredilerden faydalandırılmaktadır.